

FEDERATIUNEA

Diurnalul politic, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Domnec'a deminèti'a.

Cancelari'a Redactiunii:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32.

Locuinti'a Redactorului:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii“

Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu. . . 15 fl.

Pentru Romania:

4 galb. pre anu, — 2 galb. pro 1/2 de anu, — si 1 galb. pro 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a timbrale pentru fiesca care publicatiune separatu. In Loculu deschis 20 cr. de linia

Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 16.28. fauru, 1868.

Senatululu imp. de Vien'a, reapucandu eri siedintie, are sè-si grabesca lucrârile, câ-ci, precum se dice, sesiunea se va inchia pre serbatorile Pascoloru.

Delegatiunile inca incepu a recunoscè necessitatea innaintârrii mai grabite, adeca de a vorbi mai putienu si de a lucrà mai multu. Reporturile speciale sunt tote gat'a si se voru potè deslegà in câte-va siedintie. — Pentru a se mediuloci cointielegerea intre ambele delegatiuni se va tienè o adunare privata. Estu modu se sperenza câ machin'a cea complicata a constitutiunii dualistice se va potè pune in deplina miscare.

Reformele lucrate de ministeriulu de resbelu pentru confiniile (granitie) militari, ar fi primitu, precum se aude, sanctiunea imperatesca, si punerea loru in lucrare va sè urmeze câtu de eurendu. Despre cuprinsulu aceluor reforme nu se scie nemica mai multu, decâtu câ ele nu cuprindu in sine implinirea dorintieloru Croatoru. De se scie atât'a, noi credemu câ se scie destulu.

Diurnalulu „Tagblatt“ de Vien'a impartesiesce o nouitate insemnata, câ guvernulu ar fi descoperitu infintiarea unei asociatiuni clericale secrete in Austria, si câ, pentru a se face investigatiuni ulterioari, ministeriulu politiei si alu aperiarei tieri translaitanice ar fi datu ordene locutienintiloru unoru provincie, ca prin organele de securitate sè urmaresca ramificatiunile acestei asociatiuni secrete.

Siedintiele corpului legelativu alu Franciei, in urmarea desbateriloru a supr'a legii de pressa, devinu de ce in ce mai viforose, d'in asta cauza guvernulu dorese inchiarea sesiunii.

D'in Rom'a se serie „Curierulu Italiennescu“ câ acolo nu se mai vorbesce de conciliulu ecumenicu, proieptatu a se tienè in 8 dec. 1869. — Acestu diurnalulu impartesiesce inse nescari sciri curiose, a nume, câ mai multi prelati ai bisericeii anglicane (?) precum si ai bisericeii greco-rusesei (??) ar fi cerutu concessiunea de a luà parte la acelu conciliu, inse fiindu câ patriarculu Romei pretinde ca conditiune prealabile sine qua non, abnegarea schismei, nu se crede câ acsi prelati se voru infatîsià la conciliu. Noi inse nu credemu de felu câ acsi prelati ar fi cerutu concessiunea amintita, prin urmare nu li-s'au potutu pune neci conditiunea pretinsa.

Diurnalele oficiose de Paris se ocupa eschisivu de evinimintele de la Dunarea inferioare. „Constitutiu-nalulu“ impartesiesce datele cele minciunose a le diurnieloru „Franci'a“ si „Patri'a“ despre miscârile bulgaresci si despre uneltirile Romaniei. Acelu diurnariu decliara a nu potè pricepe pentru ce diurnalele oficiose d'in Romania, Serbi'a si Russi'a nega merèu, precandu revolutiunariulu diurnalulu serbescu „Zastava“ marturisesce, câ esiste unu comitetu de insuresectiune pentru rescolarea Bulgariei, câ acelu-a este spriginitu cu ajutorie de bani, câ aduna arme, câ ar avè 8 tunuri, câ rescolatii formeza mai multe departieminte nice, si câ 2000 de croi stau gat'a a trece Dunarea etc. Fiindu câ diurnalele francesci facu provocare la impartesirile diurnalulu „Zastava“ carele ese in Ungari'a (la Neuplant'a = Neusatiu), sustienemu de nou parerea nostra descoperita si alta data, câ tote faimele aceste s'au nescocitu de câtra austro-magiari, cu ce scopu? inca am spus-o, si o vomu mai spune-o in nr. viit.

Unu corespundinte d'in Paris despre Lónyai si imprumutulu magiaru.

Ungari'a n'ar potè decâtu a-si gratulà in casulu, candu nesuccederea imprumutulu d'antâiu magiaru ar' casianà repasirea ministrulu de fincie,

Lónyay, si inlocuirea lui prin unu altu barbatu mai versatu in fincie. Melch. Lónyai e pentru mine si pentru tota lumea si asta-di totu aceea-si capacitate financiaria necunoscuta, precum a fostu inainte de ce s'a aretatu pre sine insu-si in sute de articli diurnalistici de unu geniu financiaru de rangulu antâiu.

Eu am condamnatu d'in capulu loculu imprumutulu magiaru nu numai pentru form'a si conditiunile acelu-a, ci si in principiu, considerandu totodata si scopulu propusu. Foiele magiare insc-si precum: „Ungar. Lloyd“, „Napló“, „Debatte“ si altele nu se mai legana in sperantiele, ce le nutriau cu privire la acestu imprumutu, ci se incerca a dovedi, câ este o norocire adevrata pentru Ungari'a, câ s'a impedeatu de la cladirea caliloru ferate prin fiasculu lui Lónyai, lasandu-se intreprinderile industriali industriei private. Cumca ore intorcerea sincera lieste, séu câ s'au convinsu de imposibilitate, nu se tiene de mine. Diurn. „Hon.“ care in lun'a lui Iuliu si Octovre consentia de totu cu fantesile lui Lónyai, asta-di judeca cu ochi sanetosi despre cestune. Chiaru parti'a acesta (care atunci nu era inca imparechiata) ar' fi avutu mai in alinsu detorint'a, ca sè arete in tota goletatea sa planulu financiaru a lui Lónyai, si sè admoneze de tempuriu tier'a. S'ar fi potutu incungiurà spesele, scanda'ulu, umilirea si discretetulu ce a urmatu d'intr'o procedere nesocotita. Inse, precum se vede, si parti'a acèsta inca a fostu orbita cugetandu câ lumea se va convinge despre majornitatea Ungariei, indata ce va incepe a face detorie.

Atâtu statulu, câtu si omulu privatu, asta-di nu trebuie sè se cufunde in detorie d'in consideratiuni secundarie; o atare ingreunare nu se pote face decâtu dupa o socotela bine preugetata si produsa prin o necesitate neincungiurata. Dar de alta parte, nu trebuie sè se treca cu vederea, câ ver-câtu de avuta sè fie o tiera, in tempulu nostru trebuie sè-si cascade si sè-si merite creditulu; o tiera inse (chiaru ca individulu) numai prin lucru si intielegintia si-pote cascade creditu, prin nesuintia si fapte, cari dovelescu capacitatea si vointi'a firma de a exploatà poterile si avutiele natiunali cu intielectiune si constantia. Ci macaru cum si macaru de unde se sè cascade resursele recerute, intrebuintiarea cea mai nenorocita, ce se pote face cu ele, este a le pune sub dispusetiunea guvernulu, ca elu sè se mestece in lucruri si intreprinderi, la cari nu se pricepe.

Tote acestea s'au trecut cu vederea nu numai d'in partea guvernulu, ci si a castreloru opusetiunali. S'a uitatu totodata, câ o tiera nascuta de nou, care are a-si incepe mai antâiu desvoltarea sa interna, Ungari'a este ingreunata cu o portiune bunisiora de detorie, prin participarea la deriele comuni, si câ ar' fi trebuitu sè se ocupe mai antâiu cu mediulocele de a potè suportà sarcinile vechie, decâtu sè-si aduca noue pre capu. Tote impregiurârile atinse voru lamuri tieri fiasculu imprumutulu, ce a voitu sè contracteze. Daca Ungari'a precepe lectiunea si o ia la anima, atunci nu e inca nimica perdutu. O necapacitate ordinaria ar fi amantulu reulu: neapacitatea colosale a lui Lónyai l'a precipitatu si a acceleratu desamagirea. A buna-sema „Domneiculu magiariloru“ totu mai veghieza a supr'a destineloru Ungariei!

Delegatiunea austriaca.

D'in raportulu comisiunii bulgetarie a supr'a afaceriloru comune de pre anulu 1868 cu privire la ministeriulu de resbelu alu imperiulu si a nume: sectiunea A) armat'a statulu, se pote ve lè, câ

dupa stergerele intemplete, ordinarulu face.	79.389,942 fl.
inse dupa stergerea generale desemuata in propunerea guvernulu de	3.207,000 fl.
in suma:	76.182,942 fl.

Comisiunea presintâ urmatoarele propuneri: Delegatiunea sè decida:

I. Reorganizatiunea si administratiunea armatei intr'unu modu corespundietoriu recerintieloru tempulu de facia.

La reorganizatiunea acèsta sè se considere ca puncte de plecare urmatoarele:

1. In tempu de pace sè se detiermuresca unu numeru anumitu de generali si oficiiri.

2. Administratiunea economica a armatei sè se puna sub dispusetiune civile.

3. Depusetoriile de armasari, si economiele acestora — facundu-se o impartire intre ministeriulu de resbelu si respectivii ministrii de resortu cu privire la titlurile de dreptu — sè se predea cestoru d'in urma.

4. Sè se faca o reforma fundamentale cu privire la comisariatele de resbelu.

5. Sè se introduca o sistema noua pentru cascigarea objecteloru de monturu, si asiè comisiunile de monturu sè fie de prisosu.

6. Institutele militari inferioare sè se disolve.

Institutiunea sierbitiulu privatu sè se reformeze dupa recerintiele tempulu.

II. Sè se statorasca si sè se faca spre a fi base la tota propunerile bulgetarie a le statulu unu inventariu despre materialele si edificiele militari cu tote apartinentiele loru, care va fi a se propune la fie-carele budgetu in form'a unui conspectu sumariu.

Vien'a 26. fauru. Deficitulu Austriei e preste 50 milioane. Membrii consiliulu ministeriale a desbatutu lucrulu acestu-a in 25. l. c. Herbst a propusu, ca cuponele si cascade-rile de loteria sè nu se solvesca decâtu de diumetate pan'atunci, pana ce nu se va intemplà reorganizatiunea; adeca pana ce se va restitui ecilibriulu in economi'a statulu. Ast'a fu numita: moratoriu. — Fiesce nu s'a primitu. Dup'aceea s'a proieptatu sè se urce contributiunile sub titlulu indatinatu de reforma. Inse s'a convinsu, câ proporulu nu mai e in stare de a solvi mai multu.

Nu remase altu mediulocu decâtu imprumutulu. Guvernulu Austriei va emite unu imprumutu oferitu de buna voia si daca nici acestu-a nu va fi destulu, va vinde padurile statulu. Aceste le liciteza acum de cinci ani, dar nu se afla cumperatori. De altmintrelea reformele financiare nu voru lipsi si anume darea venitulu se va stramutà in sistemu de repartitiune. Asiè dara calamitatea financiaria e cea mai mare nevoia pentru tote guvernele austriace.

Giscra va preluerà o organizatiune noua politica de guvernare si o va propune senatulu imperiale.

Oradea-Mare 23 faur. 1868.

Depunendu-si D. Emanuilu Gózdju mandatulu de deputatu alu cerculu Tinca, acèsta s'a notificatu comitatulu Bihariei si acumu s'au prescrisu terminu pentru alegere noua. Alegatorii d'in cerculu Tinca fiindu in majoritate romani, comitetulu centralu li-va trimite provocârile si in limb'a romana, inse, ve li donne, sustemu in constitutiune si domni de la comitatu canta prin orasiu unu omu, care sè traluca decisiunea d'in limb'a unguresca in cea romana; câ-ci feresca D lieu sè se pota concepe asiè ce-va in limb'a romana la comitatu! Ni se pare câ avemu doi notari romani la comitatu, de ce nu se concredu acestora asmeni lucruri? si sè nu amble cu lamp'a dupa traducatori prin orasiu. Ce cugetati dloru! ce reprezentantia de comitatu si ce comitetu centrale este acela, in care 220,000 d'in poporulu comitatulu sè nu-si afle omeni de ai sèi, cari sè luere in limb'a propria?! Noi rogâmu pre totu romanulu de omenia si pe toti tenerii nostri de la Academi'a oradana sè nu servesca de instrumentu la asmeni intreprinderi, lasa sè-si conduca comitatulu „dol-metsch“ i, câ-ci atunci fratii magiari voru sta si mai aproape de „siogorulu“ celu iubitu si de sistemu a lui Bach.

Adeverulu.

Transilvani'a.

Blasiu, 20 faur. 1868.

Binele si reulu sunt asiè de amestecate, in câtu este chiaru cu nepotentia a le gasi separate, séu a le despartî totalminte de olalta aci între omeni.

Tote lucrurile si-au laturele loru luminoase, si laturele umbrose.

Omenimea de candu e, se lupta, si are a se luptà cu acèsta dispusetiune a naturei, câ-ci ce e reu nu dorese nimine: toti nesuescu a scapà de elu.

Tota lucrarea omenimei sè pote aduce la acèsta nesuintia generale, dar' asiè de fatigiosa. Cei cari sunt fericiti de a potè descurca binele d'in reu,

in mesura mai mare, cari potu presentă binele mai curatitu de rugin'a reului, acci-a se apropia de bunulu absolutu de perfectiune, acci-a progresa.

Se pare, dle Red.! că acést'a dispusetiune a naturei pre noi ne apesa mai tare ca pre altii. ne este mai fatale ca altor'a. Se pare că noi ne-amu țaliatu cu totulu de cătra alti omeni, si lucrâmu chiaru d'in contra, vremu sê descercâmu reulu d'in bene. si nesuimu a-lu nutri, si redicâ pre densulu.

Etă la ce conclusiune paradossa am venitu considerandu unu sîru de fapte a unoru omeni de la noi, cari au unu votu forte ponderosu intru educațiunea si invetiarea poporului nostru.

Voru fi patru ani de candu s'a deschisu concursu la catedr'a profesorală pentru music'a vocale si instrumentale. Atestate mai recomandatorie d'entre ale toturor concurentiloru au fostu a Dlui N. Zenker, a carui cunoscentie ample in art'a musicale la tota intimplarea nu se potu trage la indoicla, pentru aceea fu primitu si introdusu ca profesoriu extraordinariu la ramulu indicatu mai susu.

Inse ce se vedi. Dlu Zenker profesoriu la gimnasiu romanu, cu limb'a de propunere romana, nu potea vorbi nece macaru unu cuventu romanesc, era scolarii tocma pre atât'a vorbiau nemtiesce. Ven. Ord. Metrop. i-a pusu condițiunea, ca sê invetie limb'a romana, dara Zenker, pre langa aceea că eră bețranu, nece silinti'a nu si-o da de loeu.

Urmarea cea mai naturale a fostu, că scolarii, pre langa tote cunoscentie densulu, progresau forte pucinu, banii s'au lapadatu in doi ani de dile fora de nece unu succesu, era densulu a trebuitu sê se care pre aci incolo, de unde va fi fostu venitu.

S'a deschisu concursu de nou, si cu tote că: experientia est optima magistra, mai marii institutului nostru au caditu in aceea-si gresicla, ma in gresicla si mai mare, că-ci noulu profesoriu de music'a vocale si instrumentale, I. Spcil, ce-lu avemu acuma, mai de doi ani, cu asemenea, dara cu cunoscentie multu mai pucine, necum sê pota face vre-unu progresu, dara scolarii au uitatu d'in note chiaru si ce invetiasera sub nemitul de mai nainte. I-a invetiatu mecanice căte-va melodie, parte basericesci, parte lumesci, derlaindu-le cu ceter'a la urechie până ce le au intratu in capu pro momentu, de aci urmă apoi, că tote probele de esamenu, căte le a facutu pâu' aci i-a reesitu forte reu, ba de căte-va ori degenerara chiaru in musica de p . . .

Pre langa tote acestea probe celatante la noi se sustiene cu tote poterile acést'a anomalia d'in cele mai batatoria la ochi, de-si urmările ei daunatios pentru tenerime si natiune sunt chiare ca lumiu'a d'ilei, si mai marii instituteloru nostre le vedu cu ochii, ba ce e mai multu, că ei insii si-au aretatu de repetite ori desgustulu si nemultumirea că in patru ani de dile, nece pana acuma, n'au ajunsu sê pota avê unu choru regulatu, care celu putienu la serbatori mai mari sê cante in baserica.

Sê nu cugetati, Dle Red., că dora accesti straini nu aru fi fostu destulu de bene remunerati in comparatiune cu ceilalti profesori gimnasiali, nu că-ci pre langa tote rezultatele miserabili, ce le amu vedutu, au avutu, si-au salariu anual mai bunu ca o mare parte d'in profesorii gimnasiali.

Domnia vostra sciti, că la gimnasiulu nostru numai 5, dî cinci profesori au 600 fl. v. a. salariu anual, si ceilalti, pre langa tote ostenele puse, si rezultatele imbucuratorie, ce le areta cu ocaziunea esamenelor; numai 4 si 500 v. a.; era accesti doi s'raini ce i-am vedutu perendandu-se la catedr'a musicale, au avutu si-au 500 fl. v. a. anual si cuartiru liberu, potu dice cu man'a pre consciencia, de 100 fl. v. a.

Apoi ce sê mai dîci? pare că o fatalitate amara ne apesa de tote părțile. Pare că noi suntemu destinati a primi, a nutri si a sustienê cu bani scumpi ai Clerului si ai natiunei tote lapadaturele neamuriloru straine.

Trebue sê ve spunu, dle Red., că esemple de natur'a acestui precedentu asi mai potê aduce, si deca nu ve molestezu éca-lu: Va fi unu dieceniu si diumetate de candu s'a asiediatu între noi era unu strainu de profesiune medicu . . . mai bine Calamitate, pre carele Episcopulu, Capitulu si seminarulu diecesanu lu platescu cu tota punctuositate, ca pre langa acestia sê cureze si pre scolarii de la institutele d'in locu. Nu am voli'a si nece tempulu ca sê ve potu insira tote defectele si slabitiunile acestui omu. Ve spunu atât'a numai in genere, că nu are nece cunoscentie de a potê figurâ ca mangaiatoriu, si alinatoriu de doreri intru neccasurile si nepotentiele omenesci. Că nu e in stare a aretâ nece celu mai micu semnu de iubire crestinesca si semtiu de compatimire cătra patientii sêi, si in fine că tenerimea gimnasiale inea cu 8 ani inainte de acést'a a recursu la cei competenti, cu o multime de gravamine, rogan-du-se ca sê o scape de densulu. Inse indesertu, noi suntemu farmecati. . .

Tote acceste-a, daca mai marii nostri voiescu benele si nu reulu, daca voiescu progresulu si inaintarea, nu mai potu merge asiê, destulu amu re-

gresatu, că-ce sê se vindece reulu chiaru asta-di, totu-si tenerimea nostra, cu unu dieceniu, de nu mai bene. s'a aruncatu inderetru in art'a musicale, era altii pre langa tota propunerea au remasu lipsiti de cunoscentia acestei arte, ce are atât'a influentia a supr'a animei si a gustului.

Dupa modest'a mea opiniune, daca nu se afla actû in natiune unu individuu capace de a ocupâ catedr'a de profesoriu la music'a vocale si instrumentale, intru atâte-a sute de scolari, dora se-va fi aflandu unulu cu talentu adevratu musicale, tramita-se acestu-a in strainetate, spre a studiâ, si a se preparâ, in cătu sê fia in stare a implê lacun'a atâtu de semțita in ramulu desu indicatu.

Atunci reulu va fi vindecat, si mai marii nostri voru fi necesitati a primi si a provede cu banii natiunei nescce straini, cu cari nece insii, cu atât'a mai putienu scolarii sê potu intielege, apoi progresulu mai multu se asemene cu alu racului. a —

Gherla, 1868 febr. 24.

Dupa datin'a constitutiunala, comitetele permanente comitatelor in totu triloniuulu tienu siedintie, in care se desbatu mai multe cause interne a comitatului, se facu reprezentatiuni si adrese de ineredere la ministeriu etc. Comitétulu permanente a comitatului Dabacei inea a tienutu siedintie in 17, 18 si 19 a lunei curinte; in aceste siedintie s'au desbatutu mai multe objete mai multu si mai putienu interesante, d'entre cari io numai despre acele vreu sê facu amintire, cari pre noi romanii acestui comitata ne interesiza mai de aproape. Am de a promite că d'entre membrii comitatului, care consta d'in 210 insi, numai a 1/3 parte s'a infatisiatu. D'entre membrii romanii, cari parte prin abdicere in 1861, parte prin morte s'au redusu la unu numeru micu, numai putieni au fostu presenti, si pre langa alte nedreptati si desconsideratiuni si acesta imprejurare a contribuitu multu la aceea, ca sê nu reesimu cu planulu nostru si sê nu ne potema realisâ intentiunea. Trebue sê marturisimu adevurul, că unii dintre noi suntu forte indiferenti cătra causele publice, se arota neinteresati si nemisicati de nimica; nu vreu a sacrificâ tempu si altele, de-si e sciutu, că fără sacrificie materiali, fără ustenele si perdere de tempu nu ne potemu sustienê influentia asupr'a causelor publice. Forte bine pricepu acést'a fratii magiari si de-si nici dinstii nu innota in abundantia, totu-si facu ce potu, nu erutia nici unu sacrificiu posibilu si se presenteza la adunâi, numai ca sê ne arete, că numai ei suntu capaci de a guvernâ si domni per excellentiam.

In 17. la 10 ore comitetele supremu b. Danil'a Bánffî deschide siedintiele comitatului cu o vorbire indatinata la atari ocaziuni. Unulu d'entre objetele, asupr'a caruia comitétulu a avutu de a decide, a fostu alegerea unui vice-comite si unui vice-notariu sedrialu.

Postulu de vice-comite a devenitu vacantu prin abdicerea dlui Franciscu Lemeni romanu, care la alegerea d'antâiu (1867 aug. 5) a fostu alesu prin aclamatiune. Postulu de vice-notariu alu II. cu lefa anuală de 500. s'a sistomisatu acum'a, si are sê suplinesca pre cei doi asesori orfanali cu lefa anuală de 200 fl., cari s'au casatu prin o ordinatiune ministeriala si cu a caror'a agende s'a incredintiatu vice-notariulu alu II. sub conducerea unui asesoru sedrialu.

Noi romanii amu avutu sperantia fundata, ma eramu si convinsi, că aceste posturi se voru conferi la doi romani, pentru că ne-am potatu aduce aminte, ca succesorulu unui vice-comite romanu sê fie altu-eineva decâtu romanu. Acést'a pentru acea nu o am potatu crede, pentru că d'in tote partile si mai alesu d'in partea comitelui supremu amu fostu afidati, că magiarii nu voru lasâ d'in vedere dreptatea, ocuitatea etc. Asemenea credeamtu că postulu de viconotariu orfanulu numai unui atare individuu se va conferi, care are cunoscentie iuridice, scie limbela patriei, fiindcă vine in atingero ca tote clasele de poporu si-i suntu incredintiata agende delicate forte

De vice-comite a fostu candidatu d'entre romani D. Augustinu Munteanu vice-fiscalu sedrialu si advocatu diplomatu, unu barbatu talentatu, zelosu, cu cunoscentie frumoase, care prin onestata si comportarea sa se bucura de stim'a si iubirea toturor. Am de a insemnâ, că D. Munteanu numai la repetit'a provocare a comitelui supremu si a altoru magiari si romanii s'a invoitu ca sê se candideze, aducandu-si aminte, că nu e totu auru ce lucedee, si sciendu ce pretiu au frasele si promisiunile fratiloru magiari. De vice-notariu a fostu candidatu D. Teodoru Manu vice-notariu la oficiolatu. Acestia au statu in candidatiune căte cu doi magiari. Incependu-se votarea si votandu toti cei de fâția la numeru 70, romanii au capatatu numai a 1/3 parte d'in voturi si asiê nis'a datu dovedi noue despre dreptatea si fratietatea unguresca pentru că afara de 5-6 magiari, nici unulu d'entre cei cu gur'a mare nu a votatu pentru romani. E de insemnatu, că vice-comitele alesu Inceze József, nici nu a visatu ca elu se fie candidatu si alesu pentru că elu ca economu pacificu si liferantu de sare a fostu venitu mai tare, ca sê-si duca sare de la Desiu, inse avendu norocirea de a fi candidatu cu unu romanu, a reesitu de vice-comite, dupa massim'a magiarului: Promisiunea neimplinita e bucuri'a nebulului; va sê dica ei au promisiu că voru alege romanu, inse tare s'ar insielâ romanulu, deca ar acceptâ sê-i faca magiarulu unu actu de dreptate.

A dou'a dî s'a publicatu rezultatulu alegerei si s'a ctitu o ordinatiune ministeriala, prin care se concede denumi-

rea de asesori onorari la sedria; la propunerea comitelui supremu si altoru membri se denumescu vreu 5 unguri de asesori onorari si dintre romani Teodoru Manu. In conferirea de titulu onorari fratii magiari suntu cu ce-va mai liberali si impregiurarei acesteia avemu de a multiami că Ilustritatea sa Ioane Vancea episcopulu Gherlei s'a denumitu de membru onorariu a comitatului, Alexandru Silasi v-archidiaconulu d'in Bistritia de viconotariu onorariu si Mihaiu Borbély chirurgu diplomatu (romanu) de chirurgu onorariu a comitatului. Dlu Nicolau Birlea advocatu censuratu in anulu 1848, si-a publicatu diplom'a advocatiale in comitetu, ce am luat u spre cunoscentia placuta, de ore ce in teritoriulu comitatului nu amu avutu nici unu advocatu romanu pana acum'a spre marea dauna a tieraniloru nostri si altoru insetati de dreptate, ne bucuramu inse că precumu suntemu informati, si D. Augustinu Munteanu i-si va deschide cancelari'a sa cătu de curendu, si atunci ni se va inmultu cu unu barbatu bravu si independentu numerulu acelor'a care deodată ne apera interesele natiunali si private.

D'in punctu de vedere natiunale romanu, cea mai vitala si mai interesanta cestiune e pentru noi cestiunea limbii si dreptulu de a o folosi; si fiind-că in objetulu acest'a amplotiarii romani au (de toti trei insi) multe neplaceri cu presiedinti'a sedriei, D. Aug. Munteanu a facutu intrebare la comitetu, pana unde ne potemu ostinde cu folosint'a limbii. D'in acestu incidentu s'a ocautu o discussiune mai lunga, la care au participatu si comitetele supremu, si presiedintele sedriei Samuila Felszogi, celu dintâiu s'a provocatu la legile ardeleni d'in 1847, care facu mentiune numai despre natiunea si limb'a magiara; costu d'in urma concede, ca limb'a romana sê se pota folosi fat'a cu procesuantii romani pana ce caus'a respectiva se pertrapeza, inse sentintia ca documentu publicu sê se oincea unguresce; afara de aceste pareri s'a mai objectiunatu, că caus'a limbii se tiene de legislatiune, că in imperiulu magiaru limb'a officiosa e cea magiara etc. In fine s'a enunciatu, că in privint'a folosirei limbiloru pana la dispusetiunea legislatiunii, sê se observeze usulu de pana aci, dar nesciindu romanii ce intielegu fratii magiari sub usulu de pana aci, au facutu o propunere in scris ca „sê odica comitétulu, ca si pana la dispusetiunea legislatiunii, la oficiolatu si sedria limb'a romana sê fie egală indreptatita cu cea magiara". Dorere că propunerea acést'a care s'a prelatu comitelui supremu in 18, nu s'a pusa la ordinea d'ilei, fără s'a amanatu pana in 19 dupa amédia-di, candu s'a fostu departatu cea mai mare parte a membriloru comitatului, atunci comitetele supremu aducundu de pret-stu miculu numeru a membriloru presenti, a pusu-o ad acta panu la adunarea trilonaria, ce se va tiene in luna lui maiu. Cu acést'a inea avemu mai multe date despre fratietatea si dreptatea magiara.

Unulu d'entre objetele desbatute in comitetu a fostu si statorirea linielor de drumu ce au de a se cladi in teritoriulu comitatului si obligatiunea de a participa la lucrârii publice. Ne bucurâmu că in cestiunea acést'a mai preste totu au invinsu parerile dlui Mihaiu Boheticu vice-comite, care ca unu amplotiatu administrativu vechiu si probatu, in atari lucrari e unulu d'entre cei mai competenti si activitâti dlui avemu de a multiami mai multe căli bune, cari usioreza forte comunicatiunea cea rea de mai nainte. Ne bucurâmu că între cei scutiti de lucrârii publice, aflâmu pre preoti, veduvele lor, antistii comunali si basericesci.

Nu vreu sê lasu neinsemnatu că sub decursulu siedintieloru comitatului, comitetele supremu au datu doue prandiuri diplomatice, unde nu au lipsitu toastele pentru ministri, Deák, etc. d'entre romani D. Munteanu a aridicatu ocale pentru „dreptatea“ de care insetoza romanulu, D. Michaiu Boheticu a doritu in toastele sêu, că precum vorbimtu asiê sê si simțimtu si sê facemtu. Cine a avutu urechi de auditu si minte de priceputu, sê fi auditu si priceputu.

Incheiandu-mi corespundinti'a de astadata, cu alta ocaziune mi voi luâ libertate de a face cunoscuta starea spirituala si materiala a acestui comitatu, precum si pusetiunea nostra fatia cu fratii magiari. Trestianu.

ROMANIA.

Adunarea Societății „Transilvani'a“ procesu-verbale.

Siedinti'a I-a, Vineri 2/14 febr. 1868 la 7 ore ser'a, in sala Ateneului Romanu.

Presiedinti'a dlui A. Papiu Ilarianu.

La 7 ore precisu mai toti membrii adunării erau presinti. Unu publicu forte alesu si destulu de numerosu se adunase la acést'a siedintia. Intre asistinti se deosebiau d. Arionu ministrulu justitiei, mai multi deputati d'in partea de peste Milcovu, profesori si altii. La 7 1/4, Presiedintele societății insoțitu de secretarii comitatului, intrâ in sala in aplausele Adunării.

D. Presiedinte deschide siedinti'a Adunării prin urmatorea dare de sema, facuta in numele comitatului, despre starea societății de la 22 octobru 1867 pan'acum:

„Domnii mei,

„Precum sciti, fondulu societății, verificatu de Adunarea la 22 octobru, anulu trecut, in bonu si in numerariu, eră lei vechi 12,358, par. 32.

„De la 22 octobru pan'asta-di, precum veti bine-voi a vo incredintiâ d'in condicele si dosariile societății, si d'in bilantiulu casieriei nostre, au mai intratu in cas'a societății de la 200 membri noi d'in extraordinarie si o subventiune de

la consiliul judecianu de Covurluiu in totalu sum'a de lei vechi 20,031 par. 11, care adosa la fondulu remasu d'in trimestrul trecut, face sum'a totale a venitului societatei de la inceputu pana asta-di, lei vechi 32,330 par. 3. Inse : 1) S'au cheltuitu in trebuintele societatei in lunele novembre si decembre anulu trecut, si ianuaru anulu corentu lei vechi 4,863, par. 36. 2) S'au datu cu imprumutare la visteri'a Statului, 16 mii lei vechi, pe trei luni cu câte 8 si 10 la suta, pantru care primiramu doue honuri, unulu de lei 5,125, altulu de 11,220, impreuna : 16,345. 3) Se afla in numerariu in cas'a societatei lei 234. Astu-felu, scadiendu cheltuielile fondului societatei, in trei bonuri si in numerariu este asta-di: lei vechi 27,526 par. 7.

Precumu vedeti, in acestu alu douile trimestru, de si membri s'au facutu mai puoini, dar bani au intratu mai multi de câtu in trimestrul trecut.

Craiova s'a distinsu mai multu in acestu trimestru, multiamita staruintei domniloru deputati Chitiu si Stoloianu, si domniloru profesori Olteanu, Michali, Fauru si altii. De la Craiova s'au primitu pan' acum sum'a de lei 5,775 (aplauso.) — D. comerciantu Bursanu d'in Bucuresci a oferitu societatei lei 960; d. Robescu fostu membru la curtea apelativa 1008. Prea Santia sa parintele Episcopu Dionisie Buzeu, pe langa 12 galb. a mai oferitu societatei cârti in valóre de lei 861, par. 34 (aplauso.) — Mai multi insi respunsera sum'a de 12 galbeni; ei se voru proclamã indata de membri ai societatei.

D-na Eliz'a Ant. I. Arionu care raspunde câte lei 15 par. 30 pe luna : D-na Elen'a Siacariu a respunsu lei 186; D. I. P. Poenariu d'in Craiova, lei 108. D. Theodoru Peia lei 108. D. Rafael Hagiadi lei 108. D. Achilu Zamfirolu, d'in Turnu-Magurele lei 113. D. Eugeniu Predescu, Bucuresci lei 189. D. V. A. Urechia lei 162. D. Stef. Timoleanu lei 192. D. Ant. I. Arion, câte lei 15, par. 30 pe luna : D. Capitanu Const. Horadianu d'in Bucuresci dã po anu lei 744, a respunsu 372. Locotientu Nestoru, Bucuresci, dã pe anu lei 384, a respunsu 160; D. Nic. Christu, 310 s. a. (aplauso.)

Mai este de insemnatu cã dupa ce socotelile se incheiasera, au mai intratu la societate ore-cari sume cari ne mai potendu fi trecute prin formele cerute de statute si regulele stabilite de comitetu, nu s'au potutu prevode in bilantiu, remaindu sã se prevadia in trimestrul viitoru.

Acestea suntu : 1) De la d. deputatu Dimonisie, lei 411. 2) Pantru cârtile daruite de Prea santia sa Episcopulu Dionisie, si cumperate de ministeriulu Culteloru, lei 861, par. 34. 3) De la d. capitanu Horadianu, tace de membri si remasitie lei 705 par. 25. 4) De la d. Vancea, remasitie lei 216.

Remasitie intra ne'ncetatu. 5) Presiedintele de onore alu societatii, d. Lupascu, a mai adusu o suma de una suta de galbeni, bani adunati in districtulu Covurluiu. Seiti, domnii mei, cã d. Lupascu promisese a mai adunã pantru societate vro cinci sute galbeni. D-sa aro sã intregesca preste puoinu acesta suma. Eca scrisorea ce primiiu chiar ori de la domnia sa :

Domnule Presiedinte!

Impregiurãri neprevedute si neatarnate de putintia mea, au avutu de efectu a mai intardiã completarea subscriptiunii sumei de cinci sute galbeni pantru societatea „Transilvania.“

Ve depuna acum inca suma de una suta galbeni, productulu subscriptiunilor ce au mai urmatu. Mai suntu inca optu-dieci galbeni subscrisi, dar' incasandu-se acum si pe cari voui avõ fericirea a i depune odata cu sum'a ce mai remane pana la intregirea sumei de cinci sute galbeni. . . .

Vo ceru vo'ã a retinã la mine inca trei luni, listele de subscriptiune ce mi-ati confiatu. Primiti, etc. (Semnatu) A. Lupascu. (Aplauso prelungite.) — O multime de liste impartite, inea nu ni s'au potutu inapoia, precuma listele de la Giurgiu, Braila, etc. Aseptãmu listele si o suma insemnata de la Bãrladu.

De la on. d. deputatu Stoloianu, primitu eri urmatoarea adresa.

Domnule Presiedinte.

Am placerea a ve anuciã cã comitetulu teatrului italianu d'in Craiova a datu o reprezentatiune in beneficiulu societatei „Transilvania.“ Produsul acelei serbatori teatrale vilu voui aduce indata ce-lu voui primi. Primiti etc. (Semnatu) A. Stoloianu. membrulu comitetului teatrului italianu d'in Craiova. (Aplauso). In privirea acestei reprezentatiuni eta ce scrie unu corespondente d'in Craiova alu Gazetei Transilvaniei.

Craiova, 29 (17) ianuaru. A sãra avuramu un'a d'in petrecerile cele mai miscatorie de anima. Ne credeamu transportati de pe tarmurile Danarei, pe aceia alu Tiburului. Ni se pareã cã vedemu in locu de piscurile Carpatiloru, pe cele ale Apeniniloru. Ni se pareã in fine, cã audiamu cantecele dulci si melodiose ale sireneloru in frate pe tarmurii Adriatiei si ai Mediteranei, ca sã adorna pe continentali d'intra aceste doue Mãri, pentru ca sã nu afle despre suferintele si tristetiã fratiloru sei de la Tisa si Carpati. A sera trup'a italiana de aici a datu o reprezentatiune (Opera) in beneficiulu societãtii Transilvaniei. Initiativ'a la acest'a a luat'o d. Anastasie Stoloianu, deputatulu col. III. la camer'a legelativa si membru alu comitetului teatrale italianu. Domnia-lui esplanandu directorelui trupei d. Vernici, scopulu societãtii, adica : de a trimite tineri la invetiatura pe la universitãtile Europei, si proponendu-i a veni prin o reprezentatiune in ajutorulu fondului societatei, toti esclamaru cu mare entusiasmu : *Facciamo! facciamo! con piacere, per i nostri fratelli Transil-*

vani! Si 'ntr'adeveru cã facura pentru-cã intrega trup'a si-desvoltã tota artea sa, era mai virtosu baritonulu d. Giuseppe del Puente, se aretã sublimu. D. Stoloianu adresã cãtra publicu unu apelu care se tipari in fruntea afisiului teatrale, si publiculu se aretã cu multa buna-voientia, pentru-cã logele erau pline ca nici odata. Multi platira logea cu câte 3--4 galbeni. Venitulu se va vedã publicatu de cãtra societate la timpulu sãu; pan'acum se aude cã elu s'ar sul la 130 galb. Reprezentatiunea coprindeã patru pãrti : partea I, actulu II din Sonnambula; partea 2-a, act. III din Maria din Rohan; partea 3-a, act. IV din Trovatore; partea 4-a, act. III din Ernani. (Viue aplauso.)

Asemeni fapte suntu mai pre susu de veri-ce elogiu, ele n'au trebuintia de comentarie.

Vice-presiedintele nostru d-nu Urechia ne promisese o conferintia; domnia-sa organizeza o serata artistica si literaria sub auspiciile si 'n folosulu societatei, pentru 15 ale corentei.

Atari esemple, sã fimu sicuri, nu voru remanã neimitate.

Vinu acum la unu factu de mare importantia pantru societate.

De candu Carolu I. celu mai liberalu d'in principii, chiamatu de prevedintia, s'a suitu pe tronulu Romaniloru, unu spiritulu bine-facatoru planeza asupr'a intregii romanimi, spiritulu generosu, spiritulu romanu. Sub influentiã acestui spiritulu, nevedutu dar putinte, s'a infintiatu societatea „Transilvania.“ Impinse de acestu spiritulu, mai multe consilie judociane si municipale, incepura a votã d'in propri'a loru initiativa, sume insemnate pantru ajutoriulu studintiloru romani de preste Carpati. Primulu esemplu lu dete consiliulu judecianu si celu municipalu de Galati in ver'a trecuta. Esemplulu fũ urmatu.

Dar aceste ajutorie se dodeau suptu forma de stipendie anuali. Comitetul societatei vediu ore cari inconveniintie in acesta forma de ajutor. Atunci publicaramu prin diarie unu apelu reproducu si in cartea Ia societatei. Diceam in acestu apelu cãtra amicii societatei „Transilvania.“ : „Nu numai particularii, dar ministeriulu culteloru si instructiunei publice si mai multe consilie municipale si judociane venira in ajutoriulu societatei „Transilvania“, alocandu in budgetele loru de pre acestu anu, sume insemnate pantru societate. Janimca si tota natiunea le va fi pururea recunoscitoria. O simpla bagare de seama ne permitemu cu acesta ocaziune cãtra consiliile municipale si judociane ale Romaniei. Mai multe d'in aceste consilie, inspirate de simtiu adeveratu natiunalu, votara mai multe stipendie pantru junii romani de preste Carpati. Pre frumosu. Se nasce inse intrebarea, ce voru face la anulu acesti juni plecati la studie in strainetate, daca consiliile n'aru mai fi in stare de a prevedã acele sume in budgetele anilor viitori, sãu daca guvernulu ori adunarea n'aru gasi cu cale a le incuviintã? cã-ci budgetele se voteza pe unu anu. Marturisimu cã acest'a intrebare ne imple de ingrigire. Noi credemu cã acele consilie au lucratu mai bine si in tote privirile mai intieoptiesco, cari, fãra a creã stipendie nesigure, au prevediutu in bugetu o suma certa anume pantru societatea „Transilvania.“ asta societate primindu banii, i capitalizeza, depuindu-i la visteri'a Statului. Societatea nu dã stipendie decãtu d'in venitululu anualu alu capitalului formatu astu-felu; cu chipulu acesta, precumu capitalulu romane neatinu, asie stipendiulu o sicuru si neapusu la nici o eventualitate. Adeveratu cã d'in acestu venitu la inceputu puoine stipendie se potu creã, dar mai bine puoine si sicure, decãtu multe si incerte. Si in fine daca consiliile potu si in anii viitori se respundia sum'a votata pe anulu curinte, lucrulu si in privirea numerului stipendiiloru mai totu acolo ese, cu unic'a dar marea deosebire, cã in sistem'a nostra se face unu ce solidu si sicuru si nu espuncun pe junii studiosi trimitiendu-i in strainetate cu stipendie nesigure.“

Nu ne marginiramu la acestã publicatiune; ne adresarãmu unde se cuveniã, precum veti vedã d'in dosariu, spre a indreptã acestu inconvenientu. Urmarca a fostu, cã mai multe consilie au luat in consideratiune observatiunile nostre, cari erau atãtu interesulu loru cãtu si alu nostru.

Astu-felu, consiliulu judecianu de Craiova a prevediutu in folosulu societatei lei 2000.

Consiliulu municipalu de Bucuresci lei noui 6000, adica 16,200 lei vechi.

Consiliulu judecianu de Ilfovu lei noui 2964, adica lei vechi 8002, par. 32.

Prefectulu de Rãmnicu-Saratu prin o telegrama adresata guvernului, si pe care d. ministru de culte a bine-voitu a pune resolutiunea : Se cuvine presiedintelui societatei „Transilvania“, areta cã : Consiliulu judecianu de acolo a alocatu sum'a de 4000 lei vechi pantru ajutoriulu studintiloru transilvaniani.

Astu-felu voru fi facutu si alte consilie, de la cari inse pan'acum n'avemu incunoscintiare oficiale. Aceste sume, pantru consilie, suntu noinsemnate : pantru noi suntu unu beneficiu imensu.

Comitetulu permanentu de Ilfovu ne-a incunoscintiatu oficialmente, prin adres'a No. 65, cã in budgetulu consiliului generale pe anulu corentu s'a prevediutu la cap. II. §. 6. art. 41, sum'a de lei noui 2964, sub numire : se dã societatei „Transilvania“ pantru ajutorulu studintiloru“ etc.

Dupa „Rom.“

(Va urmã.)

Proiectu de lege

pantru eliberarea fãra despagubire a locuitoriloru de natiunalitate Romana d'in raionulu orasiului Iasi pe locurile ce au cu embaticu pe proprietãtile Statului.

Art. I. Locuitorii de natiunalitate Romana din orasiulu Iasi, cari posedu locuri cu embaticu pe mosiele Statului, remanu definitivu proprietari pe acele locuri fãra nici unu felu de despagubire.

Art. II. Ministerulu Financeloru este autorisatu a eliberã aceloru embaticari, acte de venicia proprietate, ca si candu le aru fi rescumperatu conformu legii de la 15 iuliu anulu 1866.

Art. III. Si celu din urma. Tote legile, reglementele si ori ce alte dispositiuni anteriore contrarie legii de fatia, suntu si remanu abrogate.

Ministru secretaru de Statu la departamentulu Financeloru.

I. C. Bratianu.

Senatulu.

Siedintiã de la 1/19 fauru.

Presidentiã d-lui C. Cretulescu.

D. Vice-presiedinte comunica Senatului cã la ordinea dfile suntu doue propuneri :

I-in. O propunere din partea P. S. Mitropolitulu alu Romaniei relativa la imbunatatirea sortei preotiloru de miru de prin comunele rurale, carora nu li s'aru fi datu pamenturi dupe legea rurale; si :

II-a. Propunerea relativa la reinfintiarca magaziiiloru de reserva despre care s'a vorbitu in siedintiã trecuta. Propunerea prima se decide a sã trimite in cercetarea unei comisiuni care sã aviseze la mesurile menite a face sã inceteze realu.

Asupra celei de a dou'a propuneri, mai multi oratori, luandu cuvintulu se pune la votu si se respinge.

Se pune asemenia la votu impamentenirea d-loru Diaconovici, St. Emilian si St. Miclea si se primesce.

D. Ministru alu justitiei dã apoi citire unui mesagiu domn'scu prin care se trimite in desbaterea Senatului unu proiectu de lege pantru infintiarca unei sectii corectiunale la tribunalulu de Ilfovu.

Siedintiã de la 2/17 fauru.

Presiedintiã domnului C. Cretulescu.

Dupa ore-cari nici comunicãri, d. presiedinte comunica Senatului cã d. Ministru de Finance, prin'o adresa din parte-i, invita pe senatu ca sã trimita unu membru din sinulu seu, spre a asistã la deschiderea coletului primului transportu alu monedei natiunale de bronzu, trimisa de la fabrica.

Apoi declara cã invitatiunea ministeriale care unu singuru membru, dar daca onor. Senatori suntu doritori de a vedã acesta moneda, suntu liberi, si nimeni nu-i popresce intru acestã.

Dupa cererea mai multoru Senatori, se procede la alegerea unui singuru membru menitu a implini acestã misiune.

Se dã citire unei propuneri d'in partea Em. Sale parintelulu Mitropolitulu, facuta inca din timpulu Senatului trecut, prin care se esprime dorintiã ca pamenturile destinate de legea rurale preotiloru de miru, sãu sã nu li sa mai iã inapoie in casu candu acestia nu voru mai functiunã la bisericile pontru care suntu destinate aceste locuri, sãu sã li se asigure sortea in altu modu.

Se citeste o alta propunere facuta de d. Munteanu totu in sesiunea Senatului disolvatu prin care se cere infintiarca din nouu a magaziiiloru de reserva.

Se comunica numele unoru d-l. Senatori, cari lipsindu nemotivatu 12. siedintie d'a rindulu, se considera ca demisiunati. Sa consulta Senatulu in acestã privint'a si dupa mai multe desbateri seriose, cestiunea se pune la votu si se decide a fi considerati totu ca Senatori.

D. Munteanu face o interpelare ministeriului relativa la anticitãtile trimese la espositiunea d'in Paris, despre care s'a dïsu de unele foie publice cã s'ar fi instrainatu de cãtra unii altii.

D. Ministru declara cã va raspunde in termenulu prescisu de regulamentu.

Se dã citire raportului comisiunii delegatiloru relativu la legea asupra pensiuniloru, si dupa mai multe desbateri se procede la votarea fie-cariu articolu in parte si se primesce, fãra nici unu amendamentu, astu-felu precumu erã in proiectulu guvernului.

D. N. Ionescu interpelaza pe d. ministru alu Justitiei, in cestiunea blamului ca ar fi adusu acesta curtã de Casatiune, candu a respunsu in camera la o interpelare ce i s'a facutu de cãtra unu deputatu.

D. Ministru dice ca va raspunde la timpu.

Senatulu se dechiara, cã accepta noue lucrari de la ministeru.

D. Ministru alu Justitiei, declara cã mai multe proiecte de legi suntu date adunãrii deputatiloru, cari le voru trimite indata ce voru terminã lucrarea loru.

Dupa „Rom.“

Noutãti Straine.

FRANCIA. Foiã „France“ spune cã ministru-lu de fincie a constatatu sum'a de rescumperare de la militia pantru anulu 1868 in 2500 franci. Corespondintele d'in Berolinu scrie totu acestei foie, cã

cestiunea pasu-porturilor anoverane deslegata. Prusia s'a declarat, ca este indelulita cu responsulu d. Beust. Mai aminteste si o alta fama, ca Prussia ar' pretinde de la Dan'ia estradarea insulei baltice, ca recompensa pentru concederea unei parti danice a Schlesvigului, tratările incepute inse nu apromitu mare succesu.

Foia „Siècle“ serie, ca in corpulu legelativu alu Franciei s'a intemplat, ca la votisare s'au datu voturide ale deputatiloru, cari nici nu luara parte la si-dintia. Foia provinciale, „Espérance du peuple“, ce apare in Nantes, merge si mai departe si dice ca deputatulu Busson Billault in 17. l. c. a fostu in Nantes, si totu-si dupa raportulu foiei oficiose „Moniteur“ in acca-si d' a tienutu doue cuventări in corpulu legelativu, si observeza cu unu sarcasmu, ca totusi e de mirare, cum a potutu ajunge d. deputatu la Paris asiè de iute. Siedintiele sunt amanate pâna la 2 martiu. Deputatulu Granier de Cassagnac a provocatu la duelu pre doui colegi ai sei.

In salonele d'in Paris cerculeza copia epistolei principelui Napoleonu, ce a facutu mare impresiune asupra Imperatului.

Dupa impartasirea diurnalului francesu „Presse“ mentiunata epistol'a are urmatoriulu cuprinsu :

„Sire! Mi tienu de detorintia a te face éra-si atentu la nefolosulu si neinerederea barbatiloru, pre cari i asculti. Tendintiele de a dejosl si politic'a interna a Maj. vostre, precum au dejositu-o in ochii natiunei si cea esterna, me indemna a me adresã câtra Maj. vostra. Vi este cu nepotintia a retrage apromisiunile facute la 19 ian. fãra de a nu slabl prin acasta autoritatea si fãra de a nu periclitã poterea dinastiei Maj. Vostre. Daca corpulu legelativu va respinge nou'a lege de presa, nu se va mai aflã in Franci'a omu, care s'ar indoil, ca acesta s'a facutu la ordinatiunea si dorintia Maj. vostre. Ar fi o ratecire a crede, ca e cu potiutia a impedeã opiniunea, publica, ca sã nu veda lucrurile precum sunt intru adevèru. Si scii D'ta ce voru dice francesii, decum-va prin majoritatea corpului legelativu nu ati lasã a se priml nici acasta usiorare neconsiderabile? Francesii aru dice: Franci'a care e bulevardulu civilisatiunii a remasu inapoi, éra Austri'a, care a remasu atãtu de inapoi, acum prospereza (? R.) Sire! in Austri'a pres'a e libera (? R.)“ La acastea observera foia „Politik“ ca in Praga se cerea unu redactoru respundietoriu la o foia opusitionala. Nu ar avè voia principele Napoleonu a ocupã statiunea acést'a? Noi lu-rogãmu se vina la a redigiã vr'o foia natiunale, ca sã se convinga despre libertatea pressei!

ISPANIA. Diurnalul „Indépendance“ i se serie d'in Paris, ca in cercurile politice de acolo inca se totu sustiene fãim'a despre turburãrile carliane d'in partea nordica a Spaniei, si se vorbesce ca in 14 fauru o banda de a insurgentiloru a avutu atacu cu gard'a natiunale. Date mai sigure nu sunt. Foiele provinciale d'in partea sudica a Franciei, cari de altcumu mai totu-de-un'a sunt bine informate despre evenemintele de dincolo de Pirenei, nu amintescu nemica despre acestu conflictu. Dupa unu telegramu d'in Paris publicatu in diariile englese, band'a insurgentiloru a constatu d'in 40 de omeni.

ITALIA. Camer'a a primitu bugetulu ministru-lui pentru trebile publice. D. Sella areta passivulu statului italianu, care se urca la 918 milioane si face totodata atenta camer'a, ca este o necesitate ne amanata a regulã trebile financiare. Ministrulu de finantie apromite, ca proiectulu de bugetu pentru anulu 1869 lu va depune in martiu pre mes'a camerei. Siedintiele sunt amanate pana la 2 martiu. Cetatienii milanesi au indreptatu o adresa parlamentului in caus'a finantieriloru, cari sunt in o stare enorma; esemplulu acestoru lu-imitara mai multe cetãti. Asemenea adrese voiescu a tramite si camerele comerciale d'in Neapolu si Livornu. Foia „Gazette ufficiale“ dechiara ca fãimele despre miscãrile d'in Sicilia sunt nefundate, guvernulu are insciintãri secure, ca acaste-a au fostu numai scorniture; insula e liniscita si intemplãrile de la Grotta, si Villoria nu au fostu politice, ci sunt a se atribul altoru impregiurãri.

Generalulu Lamarmora dechiara, ca fãim'a despre intrarea lui in cabinetu e nefundata.

TURCIA. O foia slavica de la media-di anuntia, ca intre muntenegreni si turci se va intemplã unu conflictu langa Piva.

D'in Viena scriu unui diurnalulu d'in Berolinu, cumca guvernulu turcescu are la mana nenumerate acte, cari dovedescu indelulu, ca Russi'a participa la rebelãrile bulgare si la atãrile d'in Serbi'a, indreptate spre stricatiunea Portei. Internunciulu austriacu, precum si ambasadorii poteriloru apusene de la Constantinopole au facutu cunoscutu guvernoloru loru cuprinsulu acestoru acte. Se dice, ca o parte a acestoru scrisori se va publicã câtu de curendu.

In Tesalia si in Epiru starea lucrurilor insufla mari ingrigiri. Pasia Ethemu e atãtu de necereuspectu, câtu ambasadorulu englesu a cerutu sã se rechiamè d'in Ianin'a. In Ianin'a si Metzowo a eruptu turburãri seriose, inse indata fura suprimate.

Pasi'a Ismailu si Osmanu au capetatu ordinatiuni, ca sã asedieze fruntariile turco-muntenegrene. Stimulatiunea bulgarilor devine d'in ce in ce mai serioasa. In Filopopelu si Sofi'a s'au afluat prochiama-tiuni de resbelu, cari sunau asiè: „Braviloru bulgari, scolati-ve! Nu sperati nici in grati'a Sultanului, nici in politic'a apusena. Aceste nu se voru indurã spre noi. Radimati-ve pre voi insi-ve si pre fratii vostri; pentru ca numai fratele ajuta pre frate! Dora ve temeti de turcii nemernici? Priviti, ce rolu miscrabile joca in Candi'a! La arme, la arme!“

Varietãti.

** (Procesulu de presa a lui L. Bözörményi) s'a pertractatu ieri. Bözörményi fiindu morbosu s'a rogatu, ca sã se amane pertractarea pana la 20 martiu. Trei medici esmisi d'in partea lui Ebezky au fostu de opiniune, ca Bözörményi nu e atãtu de morbosu, ca sã nu se pota infatiasia la pertractare. — Bözörményi prin amicululu sãu Vidats a protestatu in contra acestei procedurè si a cerutu de nou, ca sã se amane pertractarea: dar' si acasta rogare fu respinsa. Dupa ce Bözörményi nici la citare repetita nu s'a presintatu, — pertractarea a decursu fãra de elu si aperiatoriu. Juriulu cu 11 voturi contra 1 a edisu, ca e vinovatu in delictu de presa si Bözörményi fu condamnatu la prinsore de unu anu si la o amenda de 2000 fl. v. a.

** (Universitatea Sascesca) Sa b) u, 24 fauru. Intr' o scrisore privata, ce primiramn de la o persona stimata d'in Sabiuu, se cuprindu, intre altele, nescari date, dealtmintrea cunoscute si d'in diurnale, cari inse noi le impartesim pentru unele momente speciale: „Dilele Universitatii“ sascesci, resp. a conflusului presentu sunt numerate. In siedintia d'in 22 faur. 1868. deputatulu Miercurei dr. Trausienfelsu au facutu propunerea ca d'in caus'a pensunariei comitelui alesu Conradu Schmidt si a octroatei denumiri la postulu acestu-a a lui Mauritiu Conradu, universitatea sã protesteze serbatoresce si in una representatiune câtra Mai. sã se cera reintregirea statului de dreptu, si ca propunerea acést'a sã se dee unei comisiuni spre reportare. Discussiunea au fostu infocata. Propunerea fu adoptata per majora. In urm'a acestei-a, deputatulu Brasieului depuse mandatulu, Rupianii declarara ca nu voru sã partecipe la desbatere a supr'a obiectululu acestu-a. Cei doi deputati romani se abtenu de la votisarc.

** (Presiedintele casei deputatiloru) prin o scrisore insciintieza pre deputati, ca siedintiele distali se voru incepe éra-si la 9 martiu.

** (Protestulu lui Trauschenfels.) „Gazeta Transilvaniei“ serie cu dtu 22. faur. Eri in siedintia comunitatii orasiene se ceti unu telegramu alu d. dep. brasiovenu de la universitate de cuprinsu, ca d. deputatu alu Miercurei Dr. Eugeniu de Trauschenfels a facutu propunere in sied. universitatii, ca in caus'a pensunariei comitelui C. Schmidt si a octroaril d. cons. de sectiune Moritz Conrad de comes provisoriu alu natiunei sã se asterna representatiune la Mai. Sa si sã depuna protestu in contra acestei denumiri anticonstitutionale. Acést'a propunere se va luã la ordinea dilei in 22 faur. si dep. se roga de instructiune mai de aproape. Totodata desvatuiescu primirea propunerii, amenintiandu, ca primindu instructiune pentru primirea acestei propuneri ei si-voru depune mandatulu.

In urm'a acestu telegramu se adunã magistratulu si decide a invitã indata comunitatea la siedintia, care la 3 oro se si adunã in numaru de 57. Se ceti telegramulu. Tacere profunda. Se scola Dr. Ios. Fabritius si intr'o cuventare cu mediu si chiaritate sprigini propunerea d. E. de Trauschenfels si se dechiarã pentru ea. DD. Fr. Maager, Fr. de Trauschenfels, G. Baritiu si alti membri se alatura la parerea oratorului. DD. Moritz Brennerberg si Fr. Sontschek stetera lunga parerea deputatiloru. Dupa mai multe discussiuni cu 45 in contra la 12 voturi se primi propunerea dlu Dr. E. Trauschenfels. Minoritatea a depusu protestu. O deputatiune duse rezultatulu la magistratu si dela magistratu d. sen. Toma Langer aduce decidera, ca magistratulu s'a alaturatu la opiniunea majoritatii. Se alese o comisiune de 3 spre a motivã acést'a decidera si a o luã la protocolu. Va se dice Brasiovenu inca protesteaza in contra mesuriloru novissime ale ministeriului.

** (Starea morale in Rom'a.) Unu corespondintu alu diurnalului „Voss. Ztg.“ serie urmatoriile pentru istoria moralitatii d'in Rom'a moderna: Mi s'a iertatu a frundiari manuscrutululu unui italianu renumitu, care si acum traiescu in Rom'a. Acestu manuscrutu cuprinde date de insemnatate despre demoralisarea clerului romanu mai de josu si mai innaltu. In anulu 1858 clopotele de prisosu d'in claustre s'au adunatu pentru a tornã d'in ele tunuri si spre acestu scopu s'a esmisu o comisiune, acarei membru a fostu si autoriulu numi-

tulu manuscrutu. Comisiunea a avutu ocaziune a cunosce mai de aproape starea interna a acestoru institute; si intre altele a afluat in fie-care claustru de monaci si de calugaritie câte o tortura, ba in claustrele calugaritiloru si unu locu, unde se ingropau pruncii nascuti in claustru.

** (Scola mai innalta pentru femeie.) O societate de dame d'in Londra in frunte cu Miss Davies, si-pune tota ostene-la pentru a redicã unu colegiu pentru femeie. Obiectele instructiunei voru fi cele, ce de a rendulu se predau pre la Universitatii, dar' afara de aceste se voru propune si studii, cari intereseza mai de aproape sesulu femeiescu. Personalulu profesoralu va constã d'in barbati si femeie, conducerea si supraveghearea inse voru fi rezervate singuru femeieloru.

** (Conferentia israelitiloru.) In siedintia preliminarie a israelitiloru tienuta in 25. l. c. sub prosidulu dlui b. Eöt-vös s'au cetitu statutele alegerii la congresulu israelitienu; proiectulu pune numerulu ablegatiloru la 220. Alegatori potu fi toti israelitii maioreni, cari nu-su sub pedepsa pentru ce-va delictu sãu sub concursu; se pote alege ori care daca scie scrie si ceti in vr'un'a d'in limbele d'in patria. Comitetele centrale care au de a conduce alegerile voru fi esmise de câtra corporatiunile, ce reprezenta comunitãtile basericesci; unu comisariu alu comitatului va fi de fatia sub decursulu alegeriloru.

** (Drumurile ferate d'in Ungaria.) Ministeriulu de comunicatiune a primitu de curendu in sfer'a activitatii sale tote drumurile feratè d'in Ungaria, prin urmare a si provocatu pre tote directiunile cãliloru ferate d'in tiera, ca câtu mai curendu sã si transpuna resiedintiele la Pest'a. — Pentru lin'e'a drumului de feru de la Oradea mare câtra Clusiu, a carei prelucrãri s'au si inceputu, dupa cumu se vorbesce s'a incheiata contractu cu c. Fr. Haller si Biasini.

** (Mangaiare seca.) Clusianii incepu a se plange asupra impregiurarei, ca prin strapunerea la Pest'a a tribunalului supremu de acolo vietia sociala a perdutu multu forte. Foiele guverniale vinu a-i margaiã dicundu-le: nu ve temeti, daca va ocupã localitatea tribunalului supremu universitatii proieptata, tinerimea vioia va aduce mai multa vietia, de câtu câti-va consiliari carunti.

** (Unu cerculariu ministeriale) incunoscintieza tote juridictiunile d'in patria, ca spesele judiciari, cari se solvescu tribunaloloru d'in cass'a erariale, se voru da de acum innainte antecipative in rate indatinate.

** (Subventiune.) Universitatea sascesca la 19. l. c. a votatu o subventiune de 3000 fl. v. a. pentru gimnasiulu romanu de la Brasiovu, si totu atãtu-a pentru gimnasiulu reformatu d'in Orestia.

Sciri electrice.

Washington, 25 fauru. Stevens si Kingham, alesii camerei deputatiloru, adi s'au presintatu in Senatu ca acusatori ai lui Johnson. Senatul a decisu a se esmite o comisiune pentru cercetarea lucrului.

Bucuresci, 26. fauru. Fatia cu votulu de neincredere ce a datu Senatul guvernului, Camer'a deputatiloru i-a datu votu de increlere cu 91 voturi contra 32, promitiendu, ca d'in tote poterile va sprigioni ministeriulu.

Vien'a, 27 fauru. In cas'a de josu la pertractarea in caus'a rogarei baneci natiunale, ministrulu de finantie s'a dechiaratu: Rescumperarea sãu imputienarea noteloru de statu de o camdata nu se pote intemplã; guvernulu e gata a stipulã cu banca natiunale, dar' mai innainte e de lipsa ca sã se contielega cu ministeriulu ungurescu. Scaritiarea mare a deficitulu e conditiunea cea d'intãia pentru regulara bursi si pentru aceea a si mediolocitu la guvernau a se formã o enqueta in privintia bursi si causeru de banca.

Londra, 26 fauru. Diurnalele de demanctia probeza chiamarea lui Disraeli la prosidulu ministeriului.

Londra, 27 fauru. Diurnalulu „Times“ in nrulu deali comunica compunerea definitiva a cabinetului; Cairns e denumitu cancelariu si Hunt cancelariu alu fiscalulu. Walpole va esl d'in cabinetu, alta schimbare nu s'a intemplat.

Berolinu, 26 fauru. Diurnalulu „Prov. Corr.“ spune: Regele verasemine la 29 fauru va incheide parlamentulu si parlamentulu vamale va fi conchiamatu pre la meliu-loculu lui martiu dora la 20 l. v.

Paris, 26. fauru. Diurnalulu „France“ amen-tindu denumirea generalului Beyer — ministru de resbelu in Baden, dice, ca acasta denumirea numai pentru aceea a urmatu, ca-ci a speratu alegeri prusofile pentru parlamentulu vamale.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.